

Boklördag. Barn och ung

Bilderbok.

Ut!
Plötsligt ropar farmor, ut!
Ut i backen, ropar pappa.
Ut bland blommorna och solen ropar moster Zaida.
Ut i gräset snälla rara, bönar farfar.
Plocka svamp, vad som helst!
Naturen är det bästa vi har, skriker mamma.
Det enda vi har, ropar morbror Valle.
Ut i luften snälla rara.
Solen, strålarna, så ljusa klara.
Ut!

O no, suckar vi.
O no, baby blue.
O no, baby baby blue, Spider blue,
rädda oss Spider baby blue.

Mer än en berättelse är poeten Lina Ekdahls och illustratören Emma Hanquists "Vi smular vi härmar en gök" snarare en temperaturtagning i text och bild på vad det vill säga att vara barn i Sverige i dag.

En poetisk kör av barnröster

Poeten Lina Ekdahl och illustratören/designern Emma Hanquist har gjort en strålande rolig och angelägen bilderbok, en kollektivroman med radiorefräng.

**Lina Ekdahl (text)
och Emma Hanquist
(bild)**

**"Vi smular
vi härmar en gök"**

Alfabeta

● Det är med stor förväntan jag öppnar pristagarboken "Vi smular vi härmar en gök", som i konkurrens med 317 andra bilderboksmanus vann 2015 års Castorpris. Här gör två etablerade proffs gemensam bilderboksdebut. Den högt kvalificerade och populära poeten Lina Ekdahl, aktiv på poesiscenen sedan åttiotalet möter den sexton år yngre illustratören/designern, Emma Hanquist, känd för sina coolt snygga illustrationer i avmätt färgskala i en rad tidningar och tidskrifter sedan senare delen av 00-talet.

Inledningsvis hyser jag särskilt stora förhoppningar om Ekdahls bidrag. Hennes intensiva konkreta språk med dess hopningar, steg-

ringar och omtagningar och ständigt närvarande humoristiska/ironiska blick på kulturell dumhet och samhällsengångsamt, borde ju passa ett i grunden poetiskt medium som bilderboken perfekt. Den fria, obundna poetiska texten för barn har ju levt på sparlåga länge i Sverige, tydligast upprätthållen av Thomas Tidholm och, på sitt helt egna sätt, Eva Lindström. Den lite oroligare frågan har gällt hur, och i vilken grad, ett dynamiskt bilderboksberättande kan tjänas av "illustration och design", utan att balansen mellan text och bild riskeras.

Här har detta möte gått alldeles utmärkt, det har blivit en strålande rolig och angelägen bilderbok, som fyller alla upptänkliga förhoppningar med råge och får alla betänkligheter att komma på skam! Mer än en berättelse är detta snarare en temperaturtagning i text och bild på vad det vill säga att vara barn i

Sverige i dag, barndomen som "tillstånd" eller "känsla".

Ekdahl använder de båda första uppslagen till en rejäl exposition där hon låter en kör av barnröster, ett stort "vi", presentera sina lek- och vardagsvärldar för läsaren, sina elva olika namn från olika kulturer - ett kollektiv i oavlatlig rörelse - som i en av slutscenerna kompletteras med ytterligare fem barn med olika namn och bakgrunder. Hanquist behandlar denna mångfald fritt och obundet utan att låta sig bindas av textens gränssättning. Hon skildrar barnen i olika mindre grupperingar med konsekvent uppehållen mångkulturell ambition att täcka allsköns hudfärger, hårfärger och mönstrade kläder i mättade färger med orange, brunt och grönt som bärande kulörer och placerar dem

Här har detta möte gått alldeles utmärkt, det har blivit en strålande rolig och angelägen bilderbok, som fyller alla upptänkliga förhoppningar med råge.

i obestämd höghusmiljö med påfallande öppen, uppbruten planlösning. Textens inalles 16 namngivna barn och enda namngivna hund, Spider, växer ut till över femtio barngestalter i olika färger och ett femtontal hundar av olika ras. Om det verkligen rör sig om fler ungar eller samma barn i olika utstyrselar spelar ingen roll, Hanquist gör dem i sin gestaltning "lika fast olika". De är stöpta i samma (collageaktiga) form och med samma sävliga uttryck deltar de i ett flytande kollektiv utan individualiserande avsikt, medan hundarna är minutiöst korrekta.

Den som vill kan se en spänning i att denna mångkulturella up-to-date-skildring samtidigt är påtagligt "förmodern". Den nöjer sig med transistorradio, tjock-tv (och tv-spel) och går helt förbi den digitala ruschen med paddor och mobiler.

Det är alltså ett öppet, fritt och dynamiskt böljande skeende där Ekdahls språk inbjuder till energisk, pockande högläsning. Texten hålls samman av återkommande teman (åldrar, namn, mat) och språkliga omtagningar. Ett underbart språkligt ledmotiv är barnens återkommande vers "bye bye love, bye bye baby blue" som de hört radion

sjunga. I en komisk trappscen när den fria inneleken just har avbrutits av ett överraskande plötsligt vuxenkommando från nowhere, "Ut!", bryter ungarna kollektivt ihop och masar sig ut med "vuxenarmar" i ryggen. I denna scen med alla sina socioekonomiska dörrar till lägenheter, någon villa och en husvagn får tre ungar representera kollektivet: två ungar tittar sig misslynt över axeln, en tredje faller ihop i komiskt framfall med långa armar under den gemensamma klagsången: "O no, baby blue."

Det är galet roligt! Hemmamysen försvinner nu i en rasande tornado, barnkören stämmer upp i ett bombastiskt farväl av allt det roliga därhemma och installerar sig utomhus i nya lekar med upphov i olika magnifika naturscenerier. I denna mellanakt ställs den språkliga intensiteten på paus, allt är utandning, tystnad, vacker, dramatisk natur och växlande årstider från försommarvallmo till snölek: "Gräs. Grönt gräs./En bäck utan bro./ En grotta i ett berg./Utsikt från toppen av ett berg." Leken och lugnet bryts av de osynliga vuxenkören: "In!" och barnens "Oh, no..."

Det är makalöst bra!
Ulla Rhedin
barnung@dn.se